

Số: **11 289**/BCT-KH

V/v báo cáo về hoạt động
kinh doanh và tiền lương của
Tập đoàn Xăng dầu Việt
Nam

Hà Nội, ngày 22 tháng 11 năm 2012

Kính gửi:

- Đại biểu Đồng Hữu Mạo;
Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Thừa Thiên-Huế;
- Đại biểu Ngô Văn Minh;
Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Quảng Nam;
- Trưởng đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Thừa Thiên-Huế;
- Trưởng đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Quảng Nam.

(Thông qua Đoàn thư ký kỳ họp)

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Sinh Hùng tại phiên chất vấn và trả lời chất vấn ngày 12 tháng 11 năm 2012 về việc báo cáo bằng văn bản tới Đại biểu Quốc hội Đồng Hữu Mạo và Đại biểu Ngô Văn Minh về vấn đề tiền lương và một số nội dung khác của Tập đoàn Xăng dầu Việt Nam (Petrolimex), sau khi đã nhận được văn bản kiểm toán chính thức số 253/KTNN-TH ngày 15 tháng 10 năm 2012 của Kiểm toán Nhà nước, Bộ Công Thương xin báo cáo như sau:

1. Thực trạng lãi/lỗ năm 2011 của Petrolimex:

a) Đối với hoạt động kinh doanh xăng dầu (khỏi Công ty mẹ và 42 Công ty Xăng dầu là Công ty TNHH một thành viên do Petrolimex sở hữu 100% vốn điều lệ hoạt động kinh doanh tại Việt Nam):

Mặc dù giá xăng dầu thế giới biến động tăng, để thực hiện mục tiêu bình ổn giá nhằm kiềm chế lạm phát, ổn định kinh tế vĩ mô và đảm bảo an sinh xã hội theo Nghị quyết số 11/NQ-CP ngày 24 tháng 02 năm 2011 của Chính phủ, trên thực tế, hầu như cả năm 2011, Liên Bộ Tài chính - Công Thương đều trực tiếp thực hiện điều hành giá bán xăng dầu trong nước. Kết quả hoạt động kinh doanh xăng dầu năm 2011 của cả Tập đoàn **lỗ 2.604 tỷ đồng (Hai nghìn sáu trăm lẻ bốn tỷ đồng)**. Các nguyên nhân dẫn đến lỗ từ hoạt động kinh doanh xăng dầu đã được Petrolimex báo cáo Bộ Tài chính tại văn bản số 1348/PLX-TCKT ngày 30 tháng 8 năm 2012 theo yêu cầu của Bộ Tài chính tại văn bản số 10439/BTC-TCDN ngày 03 tháng 8 năm 2012, cụ thể:

- Lỗ do giá cơ sở (sau khi đã loại trừ lợi nhuận định mức trong công thức tính giá cơ sở tại Thông tư số 234/2009/TT-BTC ngày 09 tháng 12 năm 2009 của Bộ Tài chính) cao hơn giá bán lẻ là 432 tỷ đồng;

Báo cáo Kiểm toán Nhà nước đã ghi: "Từ sau ngày 09 tháng 8 năm 2010 đến thời điểm kiểm toán (tháng 5 năm 2012) đây là giai đoạn Liên Bộ thực hiện các biện pháp bình ổn giá xăng dầu theo quy định tại tiết b,c khoản 3 Điều 27 Nghị định số 84/CP" và "Giai đoạn Tập đoàn chấp hành quyết định giá, điều hành thuế, quỹ bình ổn giá.... Tại các thời điểm này, giá bán lẻ được điều chỉnh tăng ở mức cao nhưng thực tế vẫn thấp hơn giá thành tiêu thụ bình quân tại thời điểm của Tập đoàn, thấp hơn mức giá cơ sở được tính toán theo quy định"

- Đối với mặt hàng xăng dầu, hiện nay, Việt Nam vẫn phải nhập khẩu khoảng 70% để phục vụ cho nhu cầu tiêu dùng trong nước; nhằm đảm bảo khả năng thanh toán với nhà cung cấp, tiếp tục duy trì uy tín của Petrolimex trong thanh toán quốc tế, Chính phủ đã chỉ đạo Ngân hàng Nhà nước và các ngân hàng thương mại có trách nhiệm cân đối đủ ngoại tệ (USD) để phục vụ nhập khẩu xăng dầu. Tuy nhiên, thực tế quý I năm 2011, các ngân hàng thương mại không có khả năng bán ngoại tệ cho Petrolimex theo tỷ giá do Ngân hàng Nhà nước quy định. Ngân hàng Nhà nước đã yêu cầu Petrolimex thực hiện phương án vay ngoại tệ để thanh toán, do đó, khi Ngân hàng Nhà nước điều chỉnh tăng tỷ giá với biên độ đột biến đã làm cho Petrolimex phát sinh lỗ chênh lệch tỷ giá 1.621 tỷ đồng.

Báo cáo Kiểm toán Nhà nước đã ghi: "Chênh lệch tỷ giá năm 2011 tăng cao đột biến, đặc biệt ngày 11 tháng 02 năm 2011, Ngân hàng Nhà nước điều chỉnh tỷ giá với biên độ +/- lớn, tỷ giá bình quân liên ngân hàng tăng từ 18.932 VND/USD lên 20.693 VND/USD (tăng 9,3%)" dẫn đến nếu đánh giá lại số dư vay và nợ phải trả bằng ngoại tệ ngày 11 tháng 02 năm 2011 thì chênh lệch tỷ giá lỗ tới 1.853 tỷ đồng.

Báo cáo Kiểm toán Nhà nước cũng đã ghi: "Theo quy định tại Thông tư 234/2009/TT-BTC, định mức phí trong công thức giá cơ sở sẽ được Bộ Tài chính thông báo điều chỉnh phù hợp với thực tế kinh doanh của các thương nhân đầu mỗi từng thời kỳ. Tuy vậy, mức phí này được xây dựng từ năm 2009 đến nay chưa được điều chỉnh, trong khi các yếu tố chi phí đầu vào đều có biến động tăng. Định mức chi phí bán lẻ bình quân 600 đồng/lít áp dụng cho tất cả các đầu mỗi nhập khẩu kinh doanh xăng dầu với quy mô, đặc điểm kinh doanh; sản lượng tiêu thụ, chi phí đầu tư hệ thống phân phối; vị trí địa lý của các đơn vị phân phối xăng dầu, thị phần tại các địa phương có địa bàn khó khăn, vùng sâu, vùng xa... khác nhau luôn không sát với thực tế của từng đầu mỗi và có sự khác biệt giữa các đơn vị. Theo đó, những đơn vị có thị trường kinh doanh chủ yếu tại các khu vực gần các cảng nhập xăng dầu, khu vực thuận lợi cho công tác vận chuyển sẽ có ưu thế cạnh tranh về chi phí hao hụt và chi vận chuyển. Ngược lại, những đơn vị có thị trường ở các khu vực khó khăn, vùng sâu vùng xa sẽ gặp bất lợi. Tương tự, với khác biệt về sản lượng và cơ cấu tiêu thụ, chi phí đầu tư hệ thống phân phối cũng tạo nên những khác biệt định mức và chi phí thực tế giữa các đầu mỗi. Như vậy, định mức

chung đã hạn chế các đơn vị quan tâm phát triển thị trường ở những khu vực hoạt động khó khăn, mà chỉ tập trung phát triển các thị trường thuận lợi để giảm chi phí thực tế bình quân” và “Theo thống kê sơ bộ, thị phần ước tính của Tập đoàn chiếm khoảng 48% tổng thị phần xăng dầu nhưng phân bố không đồng đều tại các khu vực. Tại các tỉnh, thành phố lớn –khu vực có điều kiện giao thông vận tải thuận lợi, thị phần xăng dầu của Tập đoàn đang có xu hướng sụt giảm do phải cạnh tranh với nhiều doanh nghiệp đầu mối kinh doanh khác, trong khi đó, tại các khu vực có điều kiện kinh tế, xã hội, giao thông vận tải khó khăn, thị phần luôn chiếm tỷ lệ cao; đặc biệt tại một số huyện vùng sâu, vùng xa của Điện Biên, Bắc Cạn, Tuyên Quang, Quảng Ngãi, Quảng Bình và một số tỉnh Tây Nguyên...thị phần của Tập đoàn có nơi chiếm trên 90% đến 100%. Hơn nữa, một số đơn vị thuộc Tập đoàn còn cung cấp xăng dầu cho nhu cầu sử dụng của các công trình trọng điểm quốc gia đóng tại các khu vực vùng sâu, vùng xa như công trình thủy điện Sơn La, Lai Châu, cung cấp xăng dầu phục vụ thi công các công trình giao thông tại các địa bàn khó khăn...”

Căn cứ kết quả kiểm toán và các ý kiến nhận xét, đánh giá nêu trên, Kiểm toán Nhà nước đã có kiến nghị với Bộ Tài chính tại Báo cáo kiểm toán của Petrolimex: “*Định kỳ rà soát, xác định lại và thông báo điều chỉnh định mức chi phí kinh doanh xăng dầu trong kết cấu giá cơ sở cho theo sát với chi phí thực tế. Riêng đối với các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu tại các thị trường có vị trí địa lý khó khăn, vùng sâu, vùng xa, thực hiện cung cấp xăng dầu góp phần phát triển kinh tế và ổn định chính trị xã hội tại các địa phương này cần có chính sách, biện pháp khuyến khích, hỗ trợ một cách công bằng, hợp lý*”

Đồng thời Kiểm toán Nhà nước cũng đã kết luận: “Phần lớn thời gian năm 2011, giá bán xăng dầu chưa đảm bảo tính đủ yếu tố cấu thành giá cơ sở”

Như vậy, lỗ kinh doanh xăng dầu năm 2011 của Petrolimex là thực hiện việc bình ổn giá theo chỉ đạo của Liên Bộ Tài chính - Công Thương. Theo quy định tại Điểm b Khoản 1 Điều 27 của Nghị định 84/2009/NĐ-CP ngày 15 tháng 10 năm 2009 của Chính phủ về kinh doanh xăng dầu, “*thương nhân dầu mới có trách nhiệm tham gia bình ổn giá theo quy định của pháp luật hiện hành và được bù đắp lại những chi phí hợp lý khi tham gia bình ổn*”. Theo đó, Tổng Kiểm toán Nhà nước đã có văn bản báo cáo Thủ tướng Chính phủ và Văn phòng Chính phủ đã có văn bản số 1434/VPCP-KTTH ngày 13 tháng 9 năm 2012 gửi Liên Bộ để xử lý những tồn tại về tài chính của Petrolimex. Như vậy, nếu Liên Bộ xử lý số lỗ phát sinh trong hoạt động kinh doanh xăng dầu thì không những Petrolimex không bị lỗ mà còn sẽ có lãi 932 tỷ đồng (nguyên nhân nêu tại điểm b dưới đây).

b) Đối với hoạt động kinh doanh khác và hoạt động của các công ty cổ phần Petrolimex.

Do các lĩnh vực, ngành nghề kinh doanh không chịu tác động trực tiếp từ việc điều hành giá của Chính phủ, các công ty cổ phần Petrolimex và các lĩnh vực hoạt động kinh doanh khác (ngoài xăng dầu) của các Công ty Xăng dầu TNHH một thành viên do Petrolimex sở hữu 100% vốn điều lệ tổ chức kinh doanh theo cơ chế thị trường nên các hoạt động kinh doanh của khối các công ty cổ phần và lĩnh vực kinh doanh khác lãi trước thuế là 1.180 tỷ đồng (trong đó lợi ích của cổ đông thiểu số là 248 tỷ đồng).

2. Khoản lỗ 949 tỷ đồng do đánh giá lại các khoản đầu tư vào doanh nghiệp khác tại thời điểm ngày 30 tháng 11 năm 2011 (thời điểm Petrolimex chuyển từ doanh nghiệp 100% vốn nhà nước thành công ty cổ phần)

- Trước tiên xin được báo cáo rõ thêm, Petrolimex không đầu tư chứng khoán. Theo khái niệm của pháp luật hiện hành, việc đầu tư vào doanh nghiệp khác (bao gồm cả các Công ty TNHH 1 thành viên do Petrolimex sở hữu 100% vốn điều lệ được chuyển đổi theo Nghị định số 25/2010/NĐ-CP ngày 19 tháng 3 năm 2010 của Chính phủ) có thể dẫn đến cách hiểu, tiếp nhận thông tin khác nhau.

- Việc đánh giá lại các khoản đầu tư tài chính dài hạn của Petrolimex chủ yếu là vốn góp của Petrolimex vào các công ty cổ phần do thực hiện cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước (trước đây là công ty thành viên 100% vốn nhà nước trực thuộc Petrolimex) theo chủ trương của Đảng và Nhà nước. Bản chất đây là các khoản đầu tư doanh nghiệp (Petrolimex nắm giữ một tỷ lệ nhất định sau khi bán phần vốn nhà nước khi cổ phần hóa), Petrolimex **không mua, bán chứng khoán** thông qua việc kinh doanh cổ phiếu trên sàn giao dịch chứng khoán hoặc trên thị trường OTC.

Về số tiền 949 tỷ đồng, do ngày 30 tháng 11 năm 2011 là thời điểm bàn giao từ doanh nghiệp 100% vốn nhà nước thành công ty cổ phần, vì vậy theo quy định của pháp luật, Petrolimex phải thực hiện đánh giá lại các khoản vốn góp vào các doanh nghiệp khác, giá trị đánh giá lại tại một thời điểm phụ thuộc vào giá đóng cửa trên sàn giao dịch chứng khoán (đối với các Công ty niêm yết) và vốn chủ sở hữu (đối với Công ty chưa niêm yết). Do đó, mặc dù đây là các khoản đầu tư doanh nghiệp, Petrolimex không mua/bán nhưng giá trị tại các thời điểm khác nhau thì giá trị đánh giá lại cũng sẽ khác nhau.

Chứng minh cho điều này, với giá trị các khoản đầu tư này tại thời điểm xác định giá trị doanh nghiệp để cổ phần hóa Tổng công ty Xăng dầu Việt Nam (0h ngày 01 tháng 01 năm 2010) đã đánh giá lại và ghi tăng vốn nhà nước thêm 1.213 tỷ đồng và đến ngày 30 tháng 11 năm 2011 các khoản đầu tư này đánh giá giảm 949 tỷ đồng. Như vậy việc giảm 949 tỷ đồng là giảm so với việc đánh giá tại thời điểm 0h ngày 01 tháng 01 năm 2010 (sau khi ghi tăng vốn thêm 1.213 tỷ đồng), điều này được hiểu đến ngày 30 tháng 11 năm 2011, so với vốn ban đầu Petrolimex đã bỏ ra thì vốn nhà nước tại

Petrolimex vẫn tăng 264 tỷ đồng do đánh giá lại (=1.213 tỷ đồng - 949 tỷ đồng), ngoài việc nhận cổ tức hàng năm.

3. Lương của lãnh đạo Petrolimex:

Do Tổng công ty Xăng dầu Việt Nam (trước thời điểm cổ phần hóa) là doanh nghiệp nhà nước hạng đặc biệt, vì vậy, hàng năm Liên Bộ Công Thương - Tài chính- Lao động - Thương binh và Xã hội đều thực hiện giao kế hoạch tiền lương cho Petrolimex (quỹ lương/đơn giá tiền lương).

Do năm 2011, Tổng công ty Xăng dầu Việt Nam (nay là Tập đoàn Xăng dầu Việt Nam) đang trong quá trình thực hiện cổ phần hóa nên Tổng công ty vẫn hoạt động theo loại hình công ty nhà nước, nên theo quy định tại Công văn số 3155/LĐTĐBXH, ngày 11 tháng 9 năm 2010 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, Tổng công ty được tiếp tục áp dụng chế độ tiền lương quy định tại Nghị định số 205/2004/NĐ-CP, số 206/2004/NĐ-CP và số 207/2004/NĐ-CP ngày 14 tháng 12 năm 2004 của Chính phủ để xây dựng đơn giá tiền lương đối với hoạt động kinh doanh xăng dầu của toàn Tổng công ty và đề nghị Liên Bộ Công Thương - Tài chính - Lao động - Thương binh và Xã hội phê duyệt.

Cơ sở xây dựng đơn giá tiền lương hoạt động kinh doanh xăng dầu của Petrolimex được căn cứ vào:

- Sản lượng, doanh thu xăng dầu tiêu thụ, lợi nhuận và nộp ngân sách nhà nước dự kiến thực hiện, lao động định biên, năng suất lao động năm 2011 so với năm 2010;

- Hệ số lương của người lao động trong Petrolimex theo chế độ tiền lương quy định tại Nghị định số 205/2004/NĐ-CP, số 206/2004/NĐ-CP và số 207/2004/NĐ-CP ngày 14 tháng 12 năm 2004 của Chính phủ;

- Mức lương tối thiểu doanh nghiệp xây dựng;

- Điều kiện làm việc của người lao động: Hầu hết lao động làm việc trong môi trường độc hại theo danh mục các lĩnh vực, ngành nghề nặng nhọc, độc hại do Nhà nước quy định (trừ lao động quản lý).

Tuy nhiên, do giá xăng dầu thế giới biến đổi tăng gần như trong suốt cả năm 2011, nhưng để thực hiện mục tiêu bình ổn giá nhằm kiềm chế lạm phát, ổn định kinh tế vĩ mô và đảm bảo an sinh xã hội theo Nghị quyết số 11/NQ-CP ngày 24 tháng 02 năm 2011 của Chính phủ, Liên Bộ Tài chính-Công Thương đã trực tiếp điều hành giá bán xăng dầu trong nước, vì vậy, ngay tại thời điểm báo cáo kế hoạch tiền lương năm 2011 (tháng 5 năm 2011), Petrolimex đã đề nghị được áp dụng là *trường hợp đặc biệt - Nhà nước có quyết định can thiệp để bình ổn thị trường*, để xây dựng kế hoạch tiền lương và quyết toán quyết toán quỹ tiền lương thực hiện năm 2011 không phụ thuộc vào chỉ tiêu lợi nhuận.

Căn cứ quy định tại khoản b điểm 1 mục III Thông tư số 07/2005/TT-BLĐTBXH ngày 05 tháng 01 năm 2005 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội hướng dẫn thực hiện Nghị định số 206/2004/NĐ-CP ngày 14 tháng 12 năm 2004 của Chính phủ quy định quản lý lao động, tiền lương và thu nhập trong các công ty Nhà nước, trong đó có quy định điều kiện về lợi nhuận là: "Phải có lợi nhuận. Lợi nhuận kế hoạch không thấp hơn so với lợi nhuận thực hiện của năm trước liền kề, trừ trường hợp đặc biệt (Nhà nước có quyết định can thiệp để bình ổn thị trường; tăng khấu hao để thu hồi vốn nhanh, đổi mới công nghệ, mở rộng sản xuất kinh doanh, đầu tư mới)"; Liên Bộ Tài chính - Lao động - Thương binh và xã hội đã chấp thuận đề nghị của Petrolimex (Công văn số 9102/BTC-TCDN, ngày 11 tháng 7 năm 2011 của Bộ Tài chính về các chỉ tiêu tài chính năm 2011 của Tổng công ty Xăng dầu Việt Nam; Công văn số 2528/LĐTBXH-LĐTL, ngày 02 tháng 8 năm 2011 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội về đơn giá tiền lương năm 2011 của Tổng công ty Xăng dầu Việt Nam).

Căn cứ ý kiến nêu trên của Liên Bộ, ngày 04 tháng 8 năm 2011, Bộ Công Thương ban hành Quyết định số 3927/QĐ-BCT về việc giao đơn giá tiền lương năm 2011 đối với Tổng công ty Xăng dầu Việt Nam, theo đó, kế hoạch tiền lương năm 2011 của Petrolimex được giao cho cả khối kinh doanh xăng dầu bao gồm Công ty mẹ và 42 Công ty Xăng dầu TNHH một thành viên do Petrolimex sở hữu 100% vốn điều lệ hoạt động tại Việt Nam và được chia thành:

a) Quỹ tiền lương của Hội đồng quản trị, Tổng giám đốc; Giám đốc, Phó giám đốc và Kế toán trưởng các Công ty TNHH một thành viên do Petrolimex sở hữu 100% vốn điều lệ. Đây là quỹ lương tuyệt đối được chi tiết thành 2 quỹ riêng:

- Quỹ lương của Chủ tịch, thành viên Hội đồng quản trị và Tổng giám đốc Petrolimex;

- Quỹ lương của Chủ tịch, Giám đốc, Phó giám đốc, Kế toán trưởng các Công ty TNHH một thành viên.

b) Đơn giá tiền lương theo doanh thu để xác định quỹ lương thực hiện cho các đối tượng lao động còn lại, cụ thể đơn giá là 3 đồng/1000 đồng doanh thu (đối với bán buôn) và 14,8 đồng/1000 đồng doanh thu (đối với bán lẻ).

Theo đó, mức lương bình quân thực tế năm 2011 toàn ngành là 6,663 triệu đồng/người/tháng và quỹ lương Hội đồng quản trị theo Quyết định số 3927/QĐ-BCT ngày 04 tháng 8 năm 2011 của Bộ Công Thương là 2,808 tỷ đồng (5 người), tuy nhiên, thực tế tổng quỹ lương này chỉ sử dụng 2,194 tỷ đồng do Petrolimex đang thực hiện quá trình tái cấu trúc doanh nghiệp theo chỉ đạo của Chính phủ. Theo báo cáo của Petrolimex, Tập đoàn mới tạm ứng cho các chức danh này tương đương 80% theo số liệu Tổng Kiểm toán đã công bố tại phiên chất vấn ngày 12 tháng 11 năm 2012, cụ thể:

- Chủ tịch Hội đồng quản trị tạm ứng hàng tháng là: 58 triệu đồng x 80% = 46,4 triệu đồng

- Ủy viên Hội đồng quản trị và Trưởng Ban Kiểm soát: 41 triệu đồng x 80% = 32,8 triệu đồng

- Ủy viên Hội đồng quản trị kiêm Phó Tổng giám đốc: 41 triệu đồng x 80% = 32,8 triệu đồng.

20% quỹ lương còn lại, sau khi được các cơ quan có thẩm quyền phê duyệt chính thức, Petrolimex sẽ thực hiện chi trả cho các chức danh trên.

Như vậy, nhìn chung, về vấn đề lương đối với lãnh đạo Petrolimex trong năm 2011 đã tuân thủ đúng theo các quy định của Nhà nước, phù hợp với quyết định giao quỹ tiền lương của Liên Bộ cho Hội đồng quản trị Petrolimex trong điều kiện hoạt động kinh doanh xăng dầu năm 2011 được xác định là thực hiện nhiệm vụ chính trị để bình ổn giá...và số nộp ngân sách Nhà nước của Petrolimex trong năm 2011 khoảng 24.000 tỷ đồng.

Bộ Công Thương xin báo cáo và cảm ơn Đại biểu, Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Thừa Thiên-Huế, Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Quảng Nam và các cơ quan liên quan về tình hình hoạt động kinh doanh và tiền lương của Tập đoàn Xăng dầu Việt Nam./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội;
- Bộ trưởng, Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ;
- Ban Công tác đại biểu – UBTVQH;
- Ban Dân nguyện – UBTVQH;
- Bộ Tài chính;
- Bộ Lao động-Thương binh và Xã hội;
- Tổng kiểm toán nhà nước;
- Lãnh đạo Bộ;
- Các Vụ: TTTN, TC, TCCB;
- Tập đoàn Xăng dầu Việt Nam;
- Lưu: VT, KH (2b).

BỘ TRƯỞNG

Vũ Huy Hoàng